1938 ий
12
АВГУСТ
№ 71 (455)
Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетар-шамыч, ушныза!

Ӧрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

ПАШАН КОНКРЕТНОСТЬШО ВЕРЧ

Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкше лӱмеш родина-авалан подарке-шамычым ямдылыме верген Сталин лӱмеш автозаводысо комсомолец ден самырык специалист-шамычын письмаштым эл мучко пӱтынь молодежь кумыл йӧлтын вашлие. Социалистический пашан чыла участкылаштыже комсомолец ден несоюзный молодежь - шамыч автозаводец-шамычын инициативышт дене келшен, комсомолын славный идалыкше лӱмеш родина-авалан подаркым ямдылаш обязательствым налыныт да обязательствыштым шукташ пижыныт.

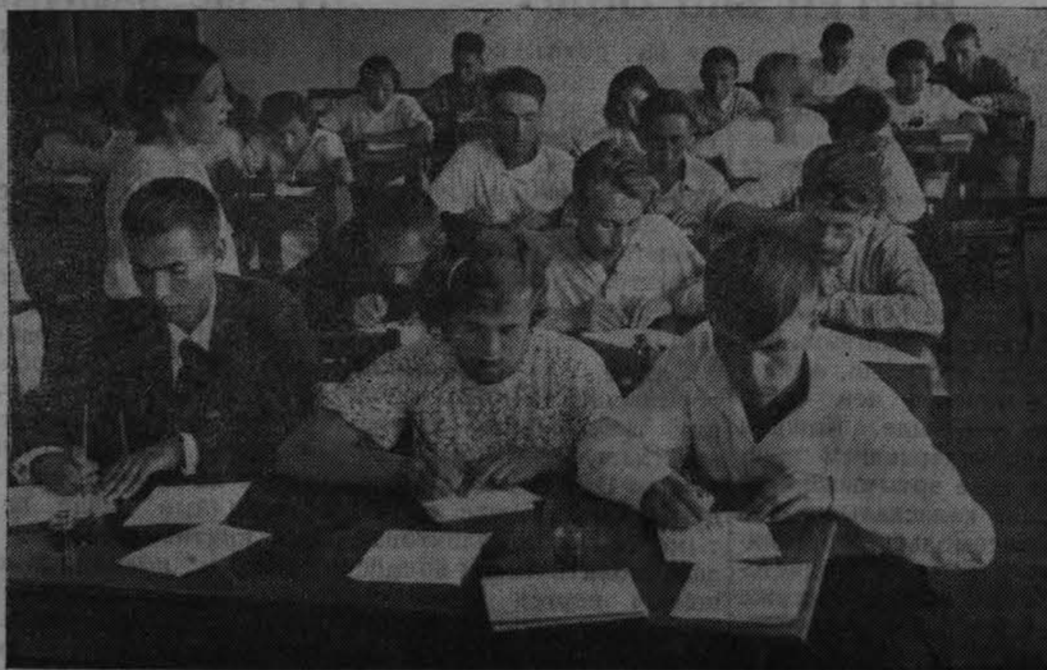
Ты шотышто мемнан республикысе шуко комсомольский организаций, комсомолец-шамыч ден несоюзный молодежат вараш огыт код. ВЛКСМ-ын XX-шо идалыкше лӱмеш конкретве обязательствым налыныт да тудым шукташ пижыныт. Теве „Манан Марий" колхозышто (Йошкар-Ола р-в) комсомолец комбайнер Тимошев П. Ф. йолташ ик комбайн дене сезонышто 240 га шурным погышаш олмеш 600 гам тӱредаш обязательствым налын. Комсомолец Недеров С. Е. йолташ (Звенига р-н, „Красный Волгарь" завод) кечаш производственный планым сай качестве дене эреак 200 процент темен шогаш мутым пуэн. Кызыт тудо шкенжын обязательствыжым сайын шуктен шога, планым кече еда 200 процентлан тема. Тыгай ончыл еҥ-шамычым шуко ончыкташ лиеш.

Но але тиде шагал. Сталин лӱмеш автозаводысо комсомолец ден самырык специалист-шамычын письмаштым, тыгакак Звенига районысо Тельман лӱмеш колхозысо комсомолец ден молодежь-шамычын письмаштым мемнан республикысе кажне комсомолец деке, пӱтынь молодежь деке шуктымын. Комсомолын славный юбилейже лӱмеш родина-авалан шергакан подаркым ямдылыме движенийым пуста лӱшкымашын, парадностьын да формализмын савырыман огыл. Ты шотышто ВЛКСМ ЦК ден Обкомолын предупрежденийыштым чыла комсомольский организаций ден нунын руководительышт - шамычлан раш палашышт кӱлеш.

Туге гынат, але посна комсомольский организаций да нунын руководительышт-шамыч тиде важный пашам кӱлеш наре умлен огытыл да ситышын огытат вуйлате. Садланак первичный организацийлаште обязательствым формальне, вообще велэ наледат. Тиде шотышто Шернур, Параньга, Оршанке да Ронго райкомол-шамыч поснак палэ лийын шогат. Нине райком-шамычын руководительышт юбилей вашеш тарватыме движенийын политический сущностьшым умлен шуын огытыл. Садланак нине районласе посна первичный организацийлаште „вообще и в целом" ыштыме пуста лӱшкымаш шарлен. „У корно" (Шернур), „Венера" (Параньга), „Кундыш" (Ронго) колхозласе первичный комсомольский организацийласе комсомолец-шамыч политучебыш жапыштыже ямдылалтын кошташ, дисциплинан лияш, членский взносым жапыште тӱлен шогаш обязательствым налыныт. Вет нине комсомолец-шамыч устав почеш обязательне шукташ улыт!

Обязательствым налме шотышто Сталин лӱмеш автозаводысо комсомолец ден специалист-шамыч шке письмаштышт пеш сай примерым ончыктен возеныт. Молыланат нунын семынак ыштыман.

Чыла комсомольский организаций ден нунын руководительышт - шамычлан, ВЛКСМ-ын XX-шо идалыкше вашеш тӱҥалме движений—кажне молодежь деке индивидуальне ончымашым, эреак массе коклаште, цехыште, бригадыште лиймашым, пашаште оперативностым да конкретностым требытла. Тидлан массе умландармаш пашам виян ышташ, обязательстве налмын первой кече гычшак паша шуктымым терген шогаш кӱлеш. Тыгакак комсомолец ден несоюзный молодежь-шамычлан налме обязательствыштым шукташышт эреак полшен шогыман.

Марпединститутышто приемный испытаний виян кая. Сӱретыште: руш йылме дене испытаний годым. Фото—Овечкинын.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫН КОКЫМШО СЕССИИЖЕ 10 АВГУСТЫШТО ПОЧЫЛТЫН

10 августышто 2 час кечывалым Кремлеш Союз Советын заседаний залешыже Союз Советын кокымшо Сессийже почылтын. Сессийым Союз Советын председательже депутат А. А. Андреев йолташ почеш.

10 августыштак 4 час кечывалым Кремлеш СССР Верховный Советын заседаний залешыже Национальность Советын Кокымшо Сессийже почылтын. Сессийым Национальность Советын председательже депутат Н. М. Шверник йолташ почын.

Кок палатыштыжат тыгай паша радамым пеҥгыдемдыме:

1. 1938 ийлан СССР-ын единый государственный бюджетшым утвердитлымаш.
2. „СССР, Союзный ден автономный республик-шамычын судоустройстве нерген Положенийын" проектше.
3. СССР Верховный судшамычым сайлымаш.
4. „СССР гражданстве нерген" Законын проектше.
5. „Международный договор-шамычым ратификатлыме да денонсиатлыме порядке нерген" законын проектше.
6. „Единоличник озанлык-шамычын имньыштлан государственный налогым ыштыме нерген" законын проектше.
7. Всесоюзный ял озанлык выставке нерген.
8. Первой ден кокымшо сессий - шамыч коклаште приниматлыме да СССР Верховный Советеш утвердитлышаш СССР Верховный Совет Президиумын Указше-шамыч нерген.

10 августышто 7 час кастене СССР Верховный Советын заседаний залешыже Союз Совет ден Национальность Советын пырля первой заседанийышт лийын.

Союз Советын председательже депутат А. А. Андреев председательствоватла. Сессийыште ончышаш паша радамын первой пунктшо дене—1938 ийлан СССР-ын единый государственный бюджетше нерген СССР Финансе Калык Комиссар А.Г. Зверев йолташ докладым ыштен. Тидын дене сессийын кас заседанийже петырнен.

ВЛКСМлан XX ий

ПОЧЕТ ОНА

— Социалистический соревнований ойла, пашам икте начар ышта, весе сайын, кумышо сайынрак ышта, — сайын ыштыше-шамычым поктен шу да общий под'емым добитле.

СТАЛИН.

ВЛКСМ ОБКОМ УТВЕРДИТЛЕН

КАПУСТИН В. К.—Маркожтрестын стахановецше, паша нормым 295 процентлан тема, эн сай агитатор-комсомолец. ВЛКСМ Юрин райком выдвигатлен.

ТИХОНОВ Г.—„Красный колос" колхозын бригадирже, стахановец. Тудын бригадыже уржам 4 кечыште тӱред пытарен. ВЛКСМ Юрин райком выдвигатлен.

МОКЕЕВА Н.—„Красный колос" колхозын стахановкаже. Уржа тӱредмаште тудо 180 процентлан нормым темен шоген. ВЛКСМ Юрин райком выдвигатлен.

АПАЕВА А. Е.—МАССР Верховный Совет депутат, ӱдрамаш тракторный бригадын бригадирже, шошо ага куралмаш планым тудын бригадыже эн ончыч темен. ВЛКСМ Сотнур райком выдвигатлен.

ВЦСПС-ын пленумжо созыватлалтеш

1938 ий 1 сентябрьыште ВЦСПС-ын VII-ше пленумжым созыватлаш ВЦСПС президиум пунчалын.

Пленум ВЦСПС VI-ше пленумын решенийжым шуктымо нерген ВЦСПС президиумын докладшым, социальный страхований совет-шамычын пашашт нерген Ленинградский „Электросила" завком ден Московский „Буревесник" обувной фабрик завкомын докладыштым колыштеш да профессиональный союзшамычын типовой уставышт нерген вопросым ончаш тӱҥалеш.

136

ВЛКСМ Обком IV-ше пленумын решенийжым лончылымаш

ДОКЛАДЧИК СИТЫДЫМАШ НЕРГЕН ЫШ ОЙЛО

М.-Турек. (Телефон дене). 8 августышто райцентрысе комсомолец-шамычын общий погынымашышт лийын. Погынымашке чылаже 44 комсомолец толын ыле.

ВЛКСМ Обком IV пленумын итогшо нерген райкомолын политучобо отдел вуйлатышыже Кошкин йолташ докладым ыштыш. Викак каласаш кӱлеш, докладыште критик ден самокритик уке ыле. Кошкин йолташ утларакшым пленумын кузе эртымыже нерген гына каласкалыш. Турек комсомольский организацийыште пропагандистский пашан ситыдымашыже нерген изиш велэ шогале. Сандене комсомольский критике пеш шагал лийын, улыжат 6 еҥ велэ выступатлен.

Пропагандист-шамычым подбиратлыме шотышто райкомол пеш кугу титакан, манын райисполком пеленсе организаций гыч Данилова йолташ ончыктыш. Комсомолец-шамычын критике гыч раш пале лие: телым район мучко чылаже 56 политшкол пашам ыштен. Нине школлаште 908 еҥ тунемын. А кызыт улыжат 42 политшкол гына пашам ышта. Нине школлаштат тунеммын качествыже пеш ӱлнӧ. Райкомол пропагандист-шамычым ок туныкто. Пропсеминар кагаз ӱмбалне гына шотлалтеш.

Селасе комсомольский погынымаш ВЛКСМ историй тунеммашым организоватлаш, политшкол-шамычым ВЛКСМ Обком пленумын пунчалыште ончыктымо семын комплектоватлаш, политический вопрос-шамыч нерген докладым, лекцийым эртараш манын пунчале. Тиде погынымаштак колхозласе комсомольский организаций-шамычлан полшаш 32 комсомолецым ойрымо. Нунылан райкомол Обком пленумын решенийжым тунеме ден тудым илышыш пуртымо нерген инструктажым ыштен. Кызыт комсомолец-шамыч верлаште пашам ыштат.

М. Соколов.

ВЛКСМ Обком IV-ше пленумын решенийжым лончылышт

7 августышто Морко районышто, Шале ял совет „Патыр" колхоз пеленсе комсомольский погынымаште ВЛКСМ Маробком IV-ше пленумын решенийжым кугу активность дене лончылымо.

ВЛКСМ Морко райком секретарь П. Щербаков йолташын докладше почеш критик ден самокритике нӧлталте. Выступатлыше-шамыч комсомольский организацийын начар пашажым критиковатлышт.

„Патыр" колхозысо комсомольский организаций 1934 ий деч вара йӧршеш кушкын огыл. Погынымаш да политик тунеммаш пеш шуэн лийын. Комсомолец ден несоюзный молодежь-шамыч коклаште политико-воспитательный пашам секретарь Никитин ден пропагандист Михайлов начар ыштеныт.

Комсомолец-шамыч ВЛКСМ Обком IV-ше пленумын решенийжым сайлан шотлышт. Тиде погынымаштак 4 несоюзный молодежь-шамычым комсомол радамыш пуртышт. Нине молодежь-шамыч чыланат колхозын стахановецше улыт. Теве Яшканов Александр 10 ийным да 2 талгыдым йӧратен онча. Янгелов Александр ынде 7 ийлан кутым кӱта.

Погынымаште ВЛКСМ Обком IV пленумын решенийжым илышыш пурташ конкретный пунчалым лукмо.

Волков С.

Пленумын решенийже комсомольский пашам тарватыш

„У шурно" колхоз пелен комсомольский организацийысе комсомолец-шамыч (Шернур р-н) общий комсомольский погынымаште ВЛКСМ Обкомын IV пленумын решенийжым лончылышт. Погынымаште 7 еҥ выступатлен. Выступатлыше комсомолец-шамыч тиде организацийын ситыдымаш паша-шамычым, посна комсомолец-шамычым критиковатлышт. Тыгак ВЛКСМ райкомын первичный комсомольский организаций-шамычым начар вуйлатен шогымыжым ончыктышт.

Тиде организацийыште чылаже 18 комсомолец шотлалтеш. Туге гынат, ятыр комсомолецше колхозный производствышто да политик тунеммаште примерный лийын шоген огытыл. Комсомольский организаций колхоз пашалан начар полшен шоген.

Погынымаш ВЛКСМ Обкомын IV-ше пленумын пунчалже пеш кӱлешлан шотлыш да тиде пунчалым практический шуктен шогаш кӱлеш мероприятий-шамычым ыштыш. Пленумын решенийже „У Шурно" пеленсе комсомольский организацийым тарватыш. Ынде политзанятийым эртараш посна помещенийым ойрымо. Комсомольский пашам план почеш ыштен шогашлан организацийын планжым составитлыш комитет секретарь П. И. Мамаев йолташлан кӱштымӧ.

Анисимов.

КРУЖОК СОСТАВЫМ УТВЕРДИТЛЫМЕ

Оршанке районысо комсомольский организацийлаште 11 август марте ВЛКСМ Маробком пленумын итогшым 12 организацийлаште лончылымо. Первичный комсомольский организацийлан полшаш районысо актив кокла гыч 12 комсомолецым колтымо.

Южо организацийлаште погынымаш пеш бурно эрта. Комсомолец-шамыч шке организацийыштышт улшо ситыдымаш-шамычым тӱжваке луктыт, пленумын решенийжым илышыш пурташ мероприятийым палемдат.

Теве „Онар" колхозысо первичный организацийым налына. Тыште чылаже 21 комсомолец уло. Погынымаште 5 еҥ выступатлыш.

Утларакше комсомолец Рыбаковым чот критиковатлышт. Тудо политучебыш ок кошт, моло комсомолец-шамычым политшколыш ида кошт, манын чара. Колхоз паша деч отказатла. Сандене комсомолец-шамыч Рыбаковым комсомол гыч лукташ решитлышт.

Комсомольский погынымаш кружок составым утвердитлыш. Кружокышто чылаже 21 еҥ тунемаш тӱҥалеш.

Фурзиков.

29 октябрьыште ВЛКСМ-лан—20 ий

ОБЯЗАТЕЛЬСТВЫМ НАЛЫТ

Шукерте огыл Пектубай райцентрысе комсомолец ден несоюзный молодежь-шамычын погынымашышт эртыш. Погынымаште Ленинско-Сталинский комсомолын 20-шо ийжылан ямдылалтме нерген докладым колыштмо.

Доклад почеш Тельман лӱмеш колхозысо комсомолец ден несоюзный молодежын да Сталин лӱмеш автозаводысо самырык специалист-шамычын письмаштым поддержатлен, Марий АССР Верховный Совет депутат, комбайнерка Новоселова йолташ выступатлыш да северный комбайн дене нормо почеш 80 гектар олмеш 200 гектар шурным поген налаш шке ӱмбакше обязательствым нале.

Погынымаште лийше шуко комсомолец-шемыч Ленинско-Сталинский комсомолын юбилейже вашеш обязательствым налыныт.

И. Лешпаев.

Чапле идалыклан мыйын пӧлӧкем

Мый Ленинско-Сталинский комсомолын чапле идалыкшым молодежь-шамыч семынак куанен вашлиям. Сталин лӱмеш автозаводысо самырык специалист-шамычын ВЛКСМ-ын XX-шо идалыкше лӱмеш родина-авалан подаркым ямдылыме нерген возымо письмам лудын нальым да тунамак подаркым ямдылыме нерген шонаш тӱҥальым.

Чапле идалыклан мый теве мом ямдылем: духовой оркестр дене шокташ „Комсомол" лӱман маршым возен ямдылем.

Пытартыш жапыште мый духовой оркестр дене шокташ колхозный походный маршым возенам. Хор дене мураш колхозный сюитам возен ямдыленам. Фортофиано йӱклан „Сталинлан" лӱман мурым возенам. Тыгак руш, татар, чуваш мур-шамычымат ятыр возенам.

Кызыт адак марий куштымо мур-шамычым шуко возенам. Тиде шот гыч ятыржe симфонический оркестрлан келыштарыме улыт.

Я. Эшпай.

Комсомолын юбилейже лӱмеш агитбригаде

Пектубай райкомол ден соцкультур пӧрт комсомолын юбилейже вашеш агитбригадым организоватлен. Агитбригадыште 12 комсомолец-активист-шамыч пашам ыштат. Бригаде ты жап марте 7 ял совет кӧргысӧ колхозлаште лийын, 5 номыр „Агитатор" лӱман пырдыж газетым луктын. Колхозник-шамыч коклаште культурно-массовый пашам сайын ышта.

Агитбригаде колхоз пеленсе комсомольский организацийлан физкультурный ден драматический кружок-шамычлан пашам сайын шындашыжт полшен шога.

В. Рожкин.

МУТЕМ ШУКТЕМ

Мый Звенига район „Красный Волгарь" заводышто апшатлан пашам ыштем. Паша планым 200 процент темен шогымемлан мыйым „Рвезе Коммунист" газетысе почет оҥаш пуртымо.

ВЛКСМ 20-шо идалыкше лӱмеш родина-авамлан мыйын тыгай подарке лиеш: заводышто пашам эше качестве дене ыштен, производственный планым эреак 200 процентлан темен шогаш.

С. Е. Недеров.

Комбайнерын пӧлӧкше

Шукерте огыл „Манан Марий" колхозышто (Йошкар-Ола р-н) комсомолец-шамыч ден несоюзный молодежын погынымашышт эртыш. Туштo комсомолец-комбайнер Тимошев П. Ф. комбайн дене 240 га олмеш 600 га шурным погаш обязательствым нале.

—Тиде мыйын Ленинско-Сталинский комсомолын 20 ий темме юбилейжылан пӧлекем, — манеш Тимошев йолташ.

Шибаков В. И.

Кӱртньӧ корнысо пашазе-шамычын йочашт Йошкар-Ола денсе олыкышто модыт. Фото Овечкинын.

ПИОНЕР ПӦРТЫШТӦ СИТЫДЫМАШ-ШАМЫЧЫМ ВАШКЕ ПЫТАРЫМАН

1936 ий Йошкар-Оласе йоча-шамычлан поснак пиалан ий ыле. Нунын сайын оборудоватлыме пионер пӧртышт лие. Тидлан йоча-шамыч пеш куаненыт ыле.

Партийный, комсомольский пионерский газет-шамыч пионер пӧртын илышыжым эреак положительный могыр гыч гына ончыктен шогыштат. Санденак пионер пӧртын пашаеҥыштат, шкеныштын пашаштым сайлан шотлен, умбакыже саемдаш ышт пиж. Но... Паша сай, манын шонымаш фальшивый улмаш.

Йошкар-Оласе йоча-шамычым тӱрлӧ кружоклаш пуышын, нунын творчествыштым виянгдаш полшаш, коммунистический воспитанийым пуаш, йоча-шамыч коклаште массовый пашам ышташ, лишыл колхозласе йоча-шамычлан полшаш—пионер пӧртын ончылныжо шогышо задаче-шамыч тыгай улыт. Мемнан шонымаште пионер пӧртын пашаеҥышт нине задаче-шамычым шинчат. Но нунын кокла гыч южыштын илыш пуртымышт гына ок шу.

Олаште чылаже 4000 утла йоча уло. Пионер пӧртышкӧ 1937 ийыштат, теният йоча-шамыч пеш шагал коштыныт. Комнат-шамыч шукыж годым яра шинченыт, сектор руководитель-шамыч кидым кӱсеныш чыкен коштыныт. Йоча-шамыч толыныт да шукыж годым ярак каеныт. Пионер пӧртын ожнысо директоржо Родимов йолташ пашаеҥ-шамыч деч настоящий пашам требоватлаш лӱдын. Шке кӱлеш семын от ыште гын, требоватлышат ок лий шол.

Кеҥеж жаплан пионер пӧртыштӧ паша саемшаш олмеш начарештын велэ. Ты жап марте чылажат 4 кружок гына (балетный, фото, авиа, юнат) пашам ыштен тӧченыт. Плаване школ ден кукольный театр пашам ыштеныт. Чылаже кружоклаш 4000 йоча гыч 105 йоча гына коштын. Хоровой, драматический, шахматный, стрелковый, радио кружок-шамыч май-июнь тылзе годсекак „руководитель укелан лийын" пашам ыштен огытыл. Родимов руководитель-шамычым муаш тыршен огыл. Нине кружок-шамыч кызыт гына пашам ышташ тӱҥалыныт. Республиканский радиокомитет радиокружок деч чылла оборудованийым мӧҥгеш налын, а Родимов уло кумыл дене пуэн колтен.

Пионер пӧртыштӧ паша начар улмын причинже эн первояк аппаратын расхлябанный, четкий огыл, казенный улмаштыже.

Тыжеч теве мо лектеш: южо пашаеҥ-шамыч пашам честне огыт ыште, шкеныштым воспитательлан огыл, а настоящий служакалан шотлат, йоча-шамычым воспитатлышаш нерген нунын шӱмышт нигунарат ок йӱлӧ, шкенышым содержатлышаш пашадарлан гына ыштат. Тидын нерген нимо денат опровергатлаш лийдыме тыгай факт-шамыч раш ойлат.

Художественный воспитаний секторын руководительже А. Ведерникова йолташ пашам путырак начар ышта. Тудын руководствыш пурышо кружок-шамыч кокла гыч ятырже (драматический, хоровой, молат) кеҥеж жапыште пашам йӧршын ыштен огытыл. Нимогай массовый пашат ышталтын огыл.

Кеҥеж жапыште пионер-шамыч дене экскурсийым, тӱрлӧ модыш дене модмашым, йоча-шамычын самодеятельностым ончымашым эртараш, форпост-шамычлан полшаш лиеш иле, тидым ышташ даже обязательне кӱлеш ыле. Кеҥеж мучкылан кок пионерский костерым эртараш тӧченыт. Но нине костер-шамычат неорганизованне эртеныт.

Родимов технический сектор руководительлан П. Власовым назначитлен. Тиде секторыш авиамодельный, радио, фото, стрелковый кружок-шамыч пурат. Тиде секторын руководительже Власов йолташ авиамодельный пашам гына изишак пала, а моло кружок-шамычын пашаштым нимомат ок разбиратле. Нине кружок-шамычым кузе вуйлата вара? Тидлан вашмутым пуаш йӧсӧ.

Кукольный театрын руководительже И. Матвеев эре йӱын гына коштеш. Шкенжын шакше пашаж дене йоча-шамычым разлагатла.

Массовик-шамыч Кротова ден Швецова пашам ситыдымын ыштат, шке гыч инициативым огыт проявитле.

Пионер пӧртын директоржо Яналов йолташ аппаратым сай пашаеҥ-шамыч дене комплектоватлаш пижын огыл. Яналов йолташ шкежат утларакше озанлык пашашке гына пижын. Воспитательный пашан кӧргышкыжӧ пурен шуын огыл. Шке пашаеҥже-шамыч деч шагал требоватла, нунын пашаштым ситыдымын контролироватла.

ВЛКСМ горком да ВЛКСМ Обкомын пионерский отделже пионер пӧртыштӧ паша лушкымым шинчат гынат, саемдашлан мерым огыт ыште.

Тиде мерым ВЛКСМ Обком бюролан кӱчык жапыште ыштышыже кӱлеш.

24-ше МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЮНОШЕСКИЙ КЕЧЕ ВАШЕШ МОМ ЫШТЫМАН

1-ше сентябрьыште советский молодежь 24-ше Международный юношеский кечым пайремла. Тиде кечым комсомольский организаций-шамычлан молодежь массе коклаште мемнан социалистический элын капиталистический эл-шамыч авырен шогымым, тӱнясе пролетариат дене интернациональный кылым виянгдыме, Советский Союзын оборонный вийжым пеҥгыдемдаш кӱлмӧ нерген умландарен вашлийман.

Международный юношеский кече фашистский ден капиталистический эл-шамычын сарлан ямдылалтмышт жапыште толеш.

1 сентабрьыште комсомольский организаций погынымашлаште Международный юношеский кече нерген докладым организоватлаш кӱлеш. Комсомольский активлан колхозник-шамыч коклаште, бригадыште, общежитийыште, лудмо пӧртыштӧ докладым, лекцийым беседым организоватлыман. Тушто фашистский агрессор—Германий, Италий, Японийын захватнический политикыштым, германский фашизмын Австрийым налмыжым да Чехословакий ӱмбак керылташ шонымыжым, героический Испаний ден Китай молодежым, фашистский ден капиталистический элласе молодежын правадымылыкше ден йӧсӧ илышышт да единый фронтым ушнен фашизм ден сар ваштареш кучедалмышт нерген кутырыман. Тыгак Сталинский Конституций да советский молодежь, социалистический элыште молодежлан кугу правам пумо нерген, иностранно-разведывательный орган-шамычын шпионско диверсионный подлый пашашт, нунын агентышт троцкистско-бухаринский, буржуазно-националистический бандит-шамыч нерген умылтарыман.

6 сентябрьыште чыла комсомольский организаций-шамыч массовый демонстрацийым, молодежный гулянным организоватлышашлык улыт.

24-ше Международный юношеский кечылан ямдылалтмаш Ленинско-Сталинский комсомолын 20 ий темме юбилейжылан ямдылалтме дене тӧр толын. Кумда молодежь массылан Ленинско-Сталинский комсомолын Коммунистический партий вуйлатыме почеш гражданский сарыште, восстановительный ден реконструктивный периодышто, социалистический строительствыште участвоватлымыжым каласкалыман.

Комсомольский организаций-шамычлан молодежь ден комсомолец-шамыч коклаште политический пашам саемдыман. Большевистский партийын историйжым келгын тунемашлан политобразований сетым шарыман да пеҥгыдемдыман.

Комсомол радамыш пуртымо дене пырля у пурышо-шамыч коклаште политико-воспитательный пашам ыштыман. Тыгак эн сай комсомолец-шамычым ВКП(б) радамыш пураш ямдылаш кӱлеш. Производствыште, утларакше ял озанлыкыште самырык стахановец-шамыч радамым шукемдаш комсомольский организаций кӱлеш семын кучедалшаш. Тидлан верчын молодежлан стахановец-шамычын, ончыл техник мастерын опытыштым кучылтман.

РКСМ-ын III-шо С'ЕЗДШЕ

Комсомолын III-шо с'ездше 1920 ий 2—10 октябрьыште эртен, тушто 529 делегат-шамыч лийыныт. С'езд гражданский сар пытыме деч исак ончычырак погынен. Ты годым, партий ден советский власть военный коммунизм гыч у экономический политикыш вончымашым ямдылаш тӱҥалыныт ыле. Тиде жаплан 1920 ий апрельыште Пилсудскийын польский легионжо-шамычын Совет эл ӱмбак наступленийым тӱҥалше Антантын кумышо походшым кырен шалаталтын. Йошкар Армий Крымеш верланыше английский да французский банкир-шамычын вооружатлыме барон Врангельын белый армийжым кырен шалатен.

Партий ден пашазе класс внешний ден внутренний тушман кашакым йӧршеш кырен шалаташ, гражданский сар фронтым ликвидироватлаш да тыныс социалистический строительствым тӱҥалашлан уло вийыштым кучылтыныт. Уже 1920 ий апрель тылзыште партийын IX-ше с'ездше хозяйственный разрухо дене кучедалаш шемер-шамычым ӱжын да единый озанлык план нерген, промышленностым, транспортым да земледелийым электрифицироватлыме нерген, топливе нерген, кинде верч кучедалме нерген решенийым луктын.

1919-1920 ийлаште белогвардеец да иностранный интервент-шамыч ваштареш кучедалме шуко фронтлаште комсомолец, пашазе ден кресаньык молодежь-шамычын героический кредалмыштым палемдыме. Союз комсомолец-шамычлан кум всероссийский военный мобилизацийым эртарен. Пытартыш мобилизоватлымаш—1920 ий мартыште Пилсудский ваштареш лийын. Тиде мобилизатлымаш западный фронтлан 3 тӱжем еҥым пуэн. Тылыште комсомолец, пашазе ден кресаньык молодежь-шамыч партийын эртарыме массовый компанийлаште промышленный центр-шамычлан киндым пушаш верч, эпидемий ваштареш кучедалмаште, трудовой субботниклаште, яллаште кулацкий восстаний-шамыч ваштареш, да олалаште буржуазный интеллигенций-шамычын контрреволюционный саботажшым ваштареш кучедалмаште активне участвоватленыт.

Союз писын кушкын. II с'езд гыч III с'езд мартен (ик ий жапыште) РКСМ ын членже 96 тӱжем гыч 400 тӱжем мартен ешаралтын. Союзын серьезный ситыдымашыжлан тудын воспитательный пашаже начар улмо лийын шоген. Тудын дене пырля РКСМ радам гыч лектедымаш шуко лиеден.

РКСМ-ын III с'ездше комсомоллан социалистический строительствын у условийже да у задачыже-шамыч дене келыштарен, шке задачыжым перестроитлаш полшен.

III-шо с'езд РКСМ-ын ончыкылык пашажлан пеш кугу значенийан лийын шоген, вет тиде с'ездыште молодежь союзын задачыже-шамыч нерген доклад дене Владимир Ильич Ленин выступатлен. Хозяйственный разрухо условийыште, тунам але гражданский сарын фронтшо-шамычын пытарыме огыл ыле, В. И. Ленин комсомол ончылан тудын пашажым тичмаш эпохылан йӧршӧ коренной задачыже-шамычым гениальне раш да пеш келгын шынден. Тиде замечательный речь Ленинский комсомолын пашаштыже ончыко волгалтарен шогышо шӱдыр гай лийын да ончыкыжымат лиеш. В. И. Ленинын III-шо с'ездыште ойлымо речше пашазе ден кресаньык молодежын массовый организацийже комсомолын ончыкылык пӱтынь пашажым определитлен, виктарен шогышо программын документ лийын шога, партий вуйлатыме почеш советский калыкын самырык поколенийжым чыла могырымат коммунистический воспитатлымаш ден образоватлымашым шуктышо лийын шога.

III-шо с'ездын значенийже тыште лийын шога: тудо Советский элыште коммунистический юношеский движенийым йӧршын оформитлен.

С'езд тыгай вопрос-шамычым обсудитлен: Советский республикын международный ден внутренний положенийже нерген, молодежын коммунистический интернационалже нерген, ЦК-н отчетный докладше, пашазе молодежын социалистический образованийже нерген, молодежын физический виянгмыже нерген, РКСМ-ын уставше да программыже нерген.

С'езд пашазе молодежын трудшо да образованийже вопрос-шамыч нерген, мутлан фабрично-заводской ученичестве школым ыштыме нерген, ятыр кӱлешан решений-шамычым луктын. С'езд союзышто пролетарский ядром виянгдыме решительный корным шогалтен да шке пашан тӱҥжын союзын членже-шамыч коклаште политический неграмотностым пытарымаште, активын у кадрже-шамычым ямдылыме да воспитатлымашке кусараш чыла ком-

(МУЧАШЫЖЕ 4-ШЕ СТР-ШТЕ)

ПЕРВОЙ (ПРИМОРСКИЙ) АРМИЙ ШТАБЫН УВЕРТАРЫМЫЖЕ

9 августышто японский войска-шамыч мемнан войска-шамычын заниматлыме Заозерный (Чанкуфын) кӱкшака верыш угыч икмыняр гана атакым ыштеныт. Японский войскам нунылан кугу йомдарымашым ыштен луктын кудалтыме. Мемнан войска-шамычын располагатлалтмышт, Безымянный кӱкшака вер район деч посна, границе линий дене кая. Безымянный кӱкшака вер районышто японский войска 200 метрлан мемнан территорий кӧргыш пурен шогa, мемнан войска шке шотшо дене 300 метрлан японо-менчжурский территорийыш пурен шогa. Пӱтынь участкыште артиллерий дене лӱйкалымаш кая.

К. С. СТАНИСЛАВСКИЙ КОЛЕН

7 августышто 3 часат 45 минут кечывалым шке квартирешыжак (Станиславский урем) ССР Ушем народный артист, кок гана орденоносный Костантин Сергеевич Станиславский колен.

Тений январьыште Станиславскийлан 75 ий темын. Тиде юбилейым пӱтын эл пайремлен.

15 июньышто Константин Сергеевичын шӱмжӧ коршташ тӱҥалын. Константин Сергеевичым врач-шамыч чарныде онченыт, эмленыт. Туге гынат, чер эреак кушкын шоген.

7 августышто эрдене 3 часат 45 минутышто Константин Сергеевич Станиславский тичмаш сознаний улмо ӱмбачак колен.

Международный стрелковый соревнованийыште советский стрелок-шамычын сеҥымышт

Британский стрелковый клуб-шамыч обществе кажне ийын международный заочный стрелковый соревнованийым эртара. Тений тыгай соревнований июнь тӱҥалтышыште эртаралтын. Тиде соревнованийыште советский стрелок-шамыч нылымше гана участвоватленыт (палэ, 1935 ден 1937 ийыште мемнан стрелокшамыч первой верым налыныт).

Осоавиахим Центральный Советын Лондон гыч налме сведений почеш, первой куд верым советский стрелок-шамыч налыныт.

Первой верыште столицысе Фрунзенский стрелковый Осоавиахим клубын командыже—тудо 2000 гыч 1985 очком налын, кокымшо верыште Московский электротехнический связь институтын командыже — 1983 очко, кумышо верыште—Мытищенский стрелковый клубын командыже—1981 очко, нылымше верыште—„Спартак" спортивный обществын командыже—1980 очко, визымше верыште Московский инженерно - технический связь академийын командыже—1978 очко, кудымшо верыште — Центральный аэрогидродинамический институтын (ЦАГИ) командыже—1978 очко.

Палемдаш интересне: Италийын командыже кандашымше верым гына налын. (ТАСС).

КОКЫМШО ВИЧИЯШ ЗАЕМЫН 8-ше ТИРАЖШЕ

17 августышто Свердловск олаш кокымшо вичияш (4-ше ий лукмо) заемын 8-ше тиражше лиеш.

Тиражыште 173.900 тӱжем теҥге, 1060 тӱжем выигрыш модалтеш.

Марийский АССР Центральный Осоавиахим Саветын лагерыштыже. Сӱретыште политрук П. И. Брыгин йолташ боец-шамыч коклаште политбеседым эртара. Фото Овечкинын.

Колхозник-шамычын литературлан йодышышт кушкеш

16 партс'езд лӱмеш колхозын колхозникше-шамыч (Марий-Турек р-н) художественный литературым лудын шогат. 55 ияш Колобов И. С. тений 7 тӱрлӧ художественный кнагам лудын пытарен. Письменов Н., Саников С. пытартыш кок тылзыште 4-5 кнага гыч, Колобов Е., Стяжкин В., Соболев Н. 6-7 кнага гыч лудыныт.

Колхозник-шамыч утларакше Горькийын, Пушкинын, Островскийын, Шолоховын да моло писатель-шамычын произведенийыштым лудыт.

Хлебниково МТС пеленсе лудмо пӧрт вуйлатыше комсомолка Николаева нунылан уборко жапыште 4 передвижной библиотекым организоватлен. Ф.

У тунемме ийлан ямде огыл

Емелич тӱҥалтыш школ (У Тор'ял район) у тунемме ийлан ямдылалтын огыл. Школ пӧрт шӱкшӱ, тӧрлаташ тӱҥалме огыл. Тугак парт, доска ок сите. Мыняр улыжымат тӧрлатыме огыл. Пу уке. Школ директор Малинов Петр мом шона гын?

Вачий С.

ТУНЕМАШ ПУРАШ ШОНЫШО-ШАМЫЧЛАН

СССР СНК-ын 1938 ийын 5 августышто пунчалже почеш Н. К. Крупская лӱмеш Марийский Государственный педагогический институт увертара: учительский институтыш тунемаш пурашлан заявленийым 1938 ий 15 август марте налалтеш.

Тунемаш пурышо-шамычлан кыдалаш школын 9 классше кугыт наре тыгай предмет-шамыч дене испытаний лиеш:

1. Исторический отделений: историй, географий, руш йылме.

2. Йылме ден литератур отделений: руш йылме, литератур, историй.

3. Математический отделений: математика, физика, руш йылме.

Педучилищым ожно пытарыше-шамыч испытаний деч посна налалтыт.

Институтыш 35 ияш деч кугурак-шамычат пурен кертыт.

РКСМ-ын III-шо С'ЕЗДШЕ

(МУЧАШ)

сомольский организаций-шамычлан кӱштен.

III-шо с'езд молодежын Коммунистический интернационалышкыже РКСМ-ын пурымыжым оформитлен. Молодежын Коммунистический интернационалжым создатлымаште большевистский партий ден комсомол тӱҥ верым налын шогеныт.

РКСМ-ын III-шо с'ездше комсомол кӧргыштӧ анархо-синдикалистический уклоным йӧршеш шалатен. Партий „дунаевщина" вараштареш кучедалмаште комсомоллан пеш кугу полышым пуэн. РКСМ-ын III-шо с'езд вашеш РКП(б) Центральный Комитет вигак партийный комитет-шамычлан письмам колтен, тиде письмаште партийный организаций-шамычлан комсомолышто анархо-синдикалистический уклон да Дунаевскийын группыжо ваштареш решительне кучедалаш кӱлмӧ нерген ончыктымо лийын. РКСМ-ын II с'ездыштыже Дунаевскийын антипартийын пашажым осудитлымеке, Дунаевский ден тудын группыжо партий ваштареш эше виянрак кучедалаш тӱҥалыныт. Дунаевский руководящий комсомольский пашаеҥ-шамычлан письмам колтеден, письмаште РКП(б) ЦК ваштареш кучедалме контрреволюционный планжым возен, комсомолым партий ваштареш шогалташ тыршен.

III-шо с'ездыште Дунаевский дене пырля украинский оппозиций („классовик" лӱман) выступатлен. Тиде оппозиций тунемше молодежым да вообще самырык советский интеллигенцийым союзыш пуртымашым чараш, комсомол дене параллельне олалаште пашазе молодежын, а яллаште кресаньык молодежын беспартийный коллективым создатлаш предлагатлен. Пытартышыже молодежын кулацкий организацийжым ыштымым ончыкта ыле. „Классовик-шамыч" буржуазный националист - шамычын шонымашым шукташ тыршымышт дене Украинский юношеский организаций-шамыч РКСМ ден независиме лийышт, манын настаиватленыт.

Дунаевский ден „классовик - шамыч" партийыште „рабочий оппозицийын" контрреволюционный агентурышт лийныт. Нуно партий ваштареш, союзышто партийне руководстве ваштареш выступатленыт. Нуно большевизмылан враждебне лийын шогышо троцкистский да анархо-синдикалистический элемент-шамычын влиянийыштым отражатлен шогеныт.

Комсомол партий вуйлатыме почеш „комсомолын классовостьшо" нерген революционный фразе дене леведалтше украинский оппозиционный буржуазнонационалистический платформыжым разоблачитлен, нине антипартийный группо шамычын предложенийыштым осудитлен да решительне коранген.

Комсомолын III-шо с'ездше деч вара партийын ЦК-же партийне организаций-шамычлан письмам колтен, письмаште РКСМ-ым пашаштыже эреак полышым пуэн шогаш партийне организаций-шамычым обязатлыме. Партийын чыла самырык членже-шамычлан 20 ияш лиймешкыжт комсомолын пашаштыже активне участвоватлаш, а партийне комитет - шамычлан РКСМ комитетлаште шке представительствым ыштын вияҥдаш, союзышто пашам ышташ сай лектор ден агитатор-шамычым мобилизоватлаш, союзын членже-шамычлан политический просвещений пумашым обеспечиватлаш да тулеч моло пашамат ышташ РКП(б) ЦК кӱштен.

1920 ий мучаште политехнический образований нерген Надежда Константиновна Крупскаян тезисыжлан Владимир Ильич Ленинын заметкыже лектеш. Тиде заметке школьный строительствыште союзын корныжым установитлыме пашаште пеш кугун полшен.

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—657. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.